

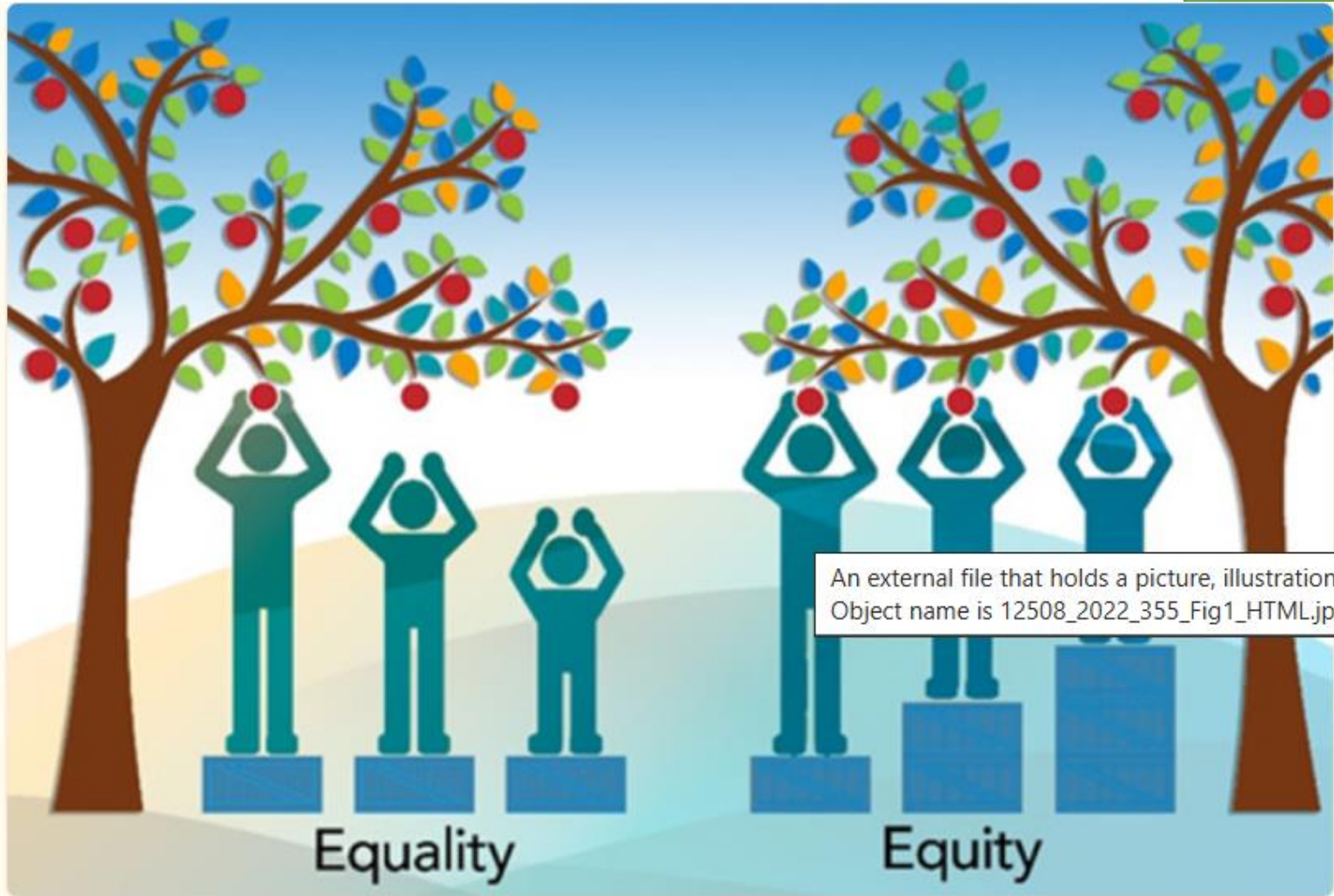
Rol van de (huis)artsen in vaccineren: lessen vanuit de COVID-19 periode

Shakib Sana, huisarts

07 maart 2025

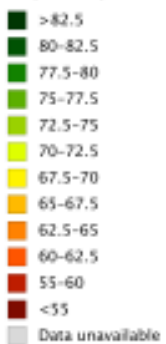
Prof. Dr. Robin Peeters

An external file that holds a picture, illustration, etc
Object name is 12508_2022_355_Fig1_HTML.jpg

Countries by average life expectancy (2015)

Levensverwachting in als goed ervaren gezondheid 2020

Per gemeente

Jaren

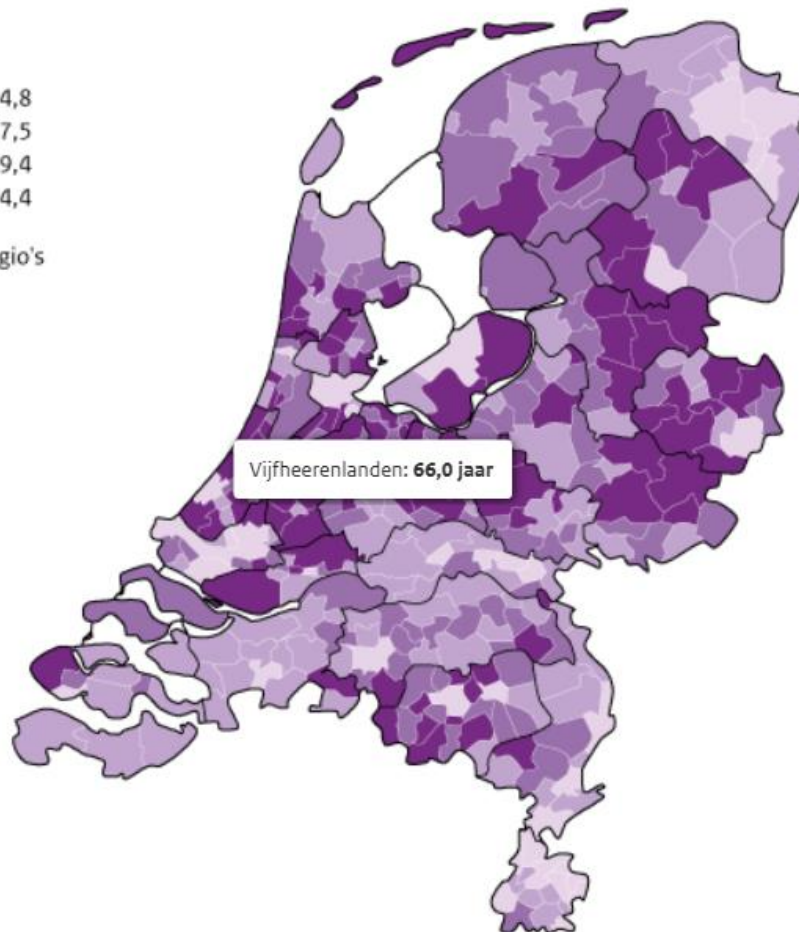
59,8 - 64,8

64,8 - 67,5

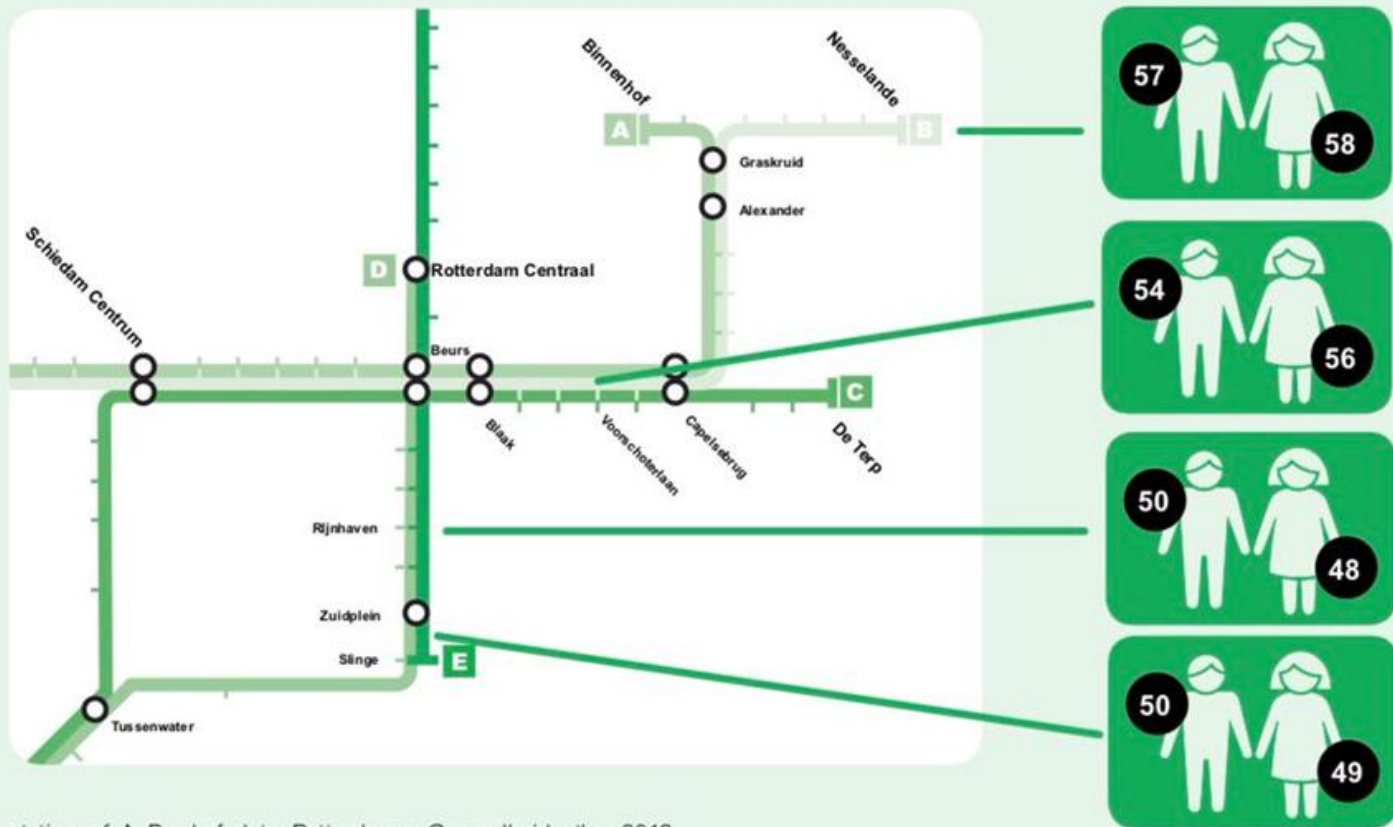
67,5 - 69,4

69,4 - 74,4

— GGD-regio's

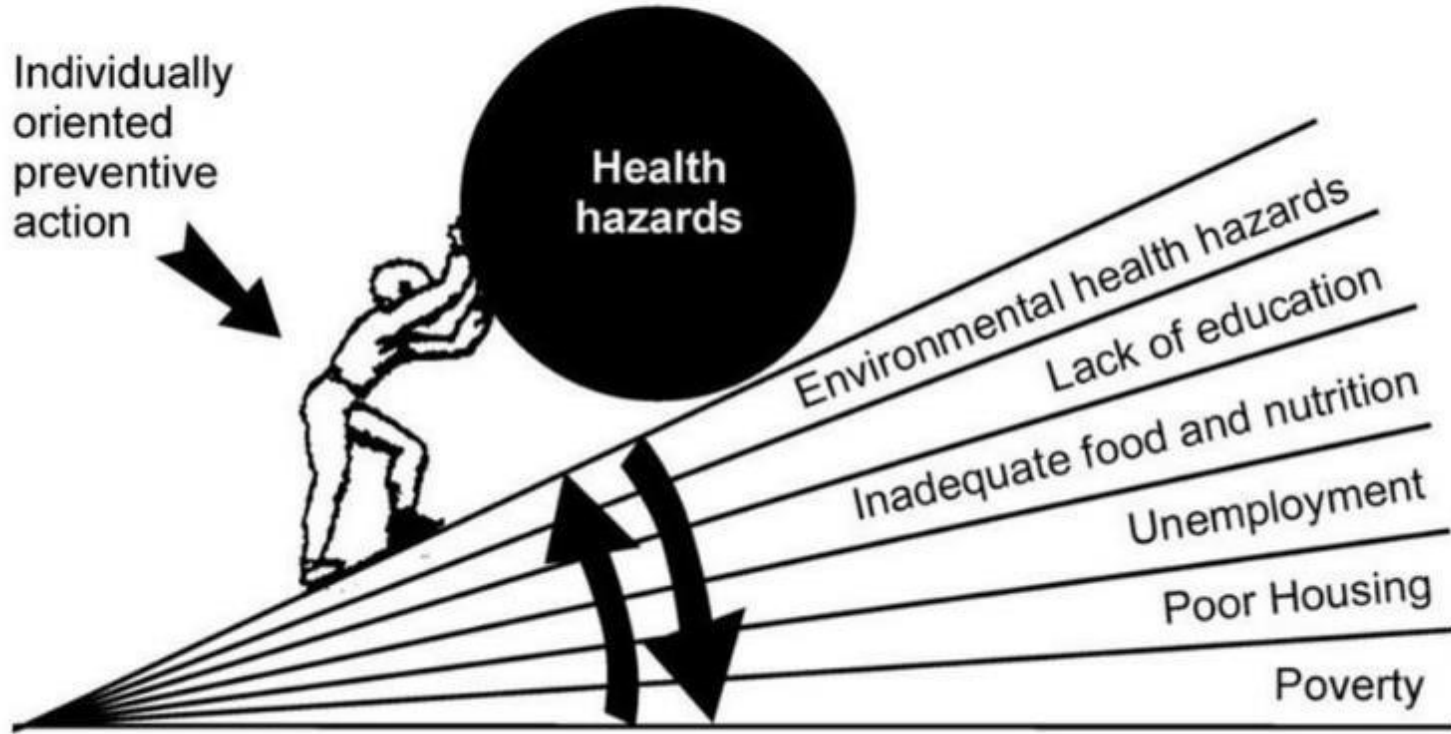

Figuur 2 Een ritje met de metro: de verschillen in gezonde levensverwachting binnen Rotterdam zijn groot.

Bron: naar presentatie prof. A. Burdorf, data: Rotterdamse Gezondheidsatlas, 2012

The Health Gradient

Source: adapted from Making Partners: intersectoral action for health.

LEVENSV ERWACHTING

Mensen met een laag inkomen
en lage opleiding leven

15 jaar

minder lang
in goede gezondheid

Lage opleiding

mannen met
een lage opleiding
leven ±

5,8 jaar
korter

vrouwen met een lage
opleiding
leven ±

4,3 jaar

Laag inkomen

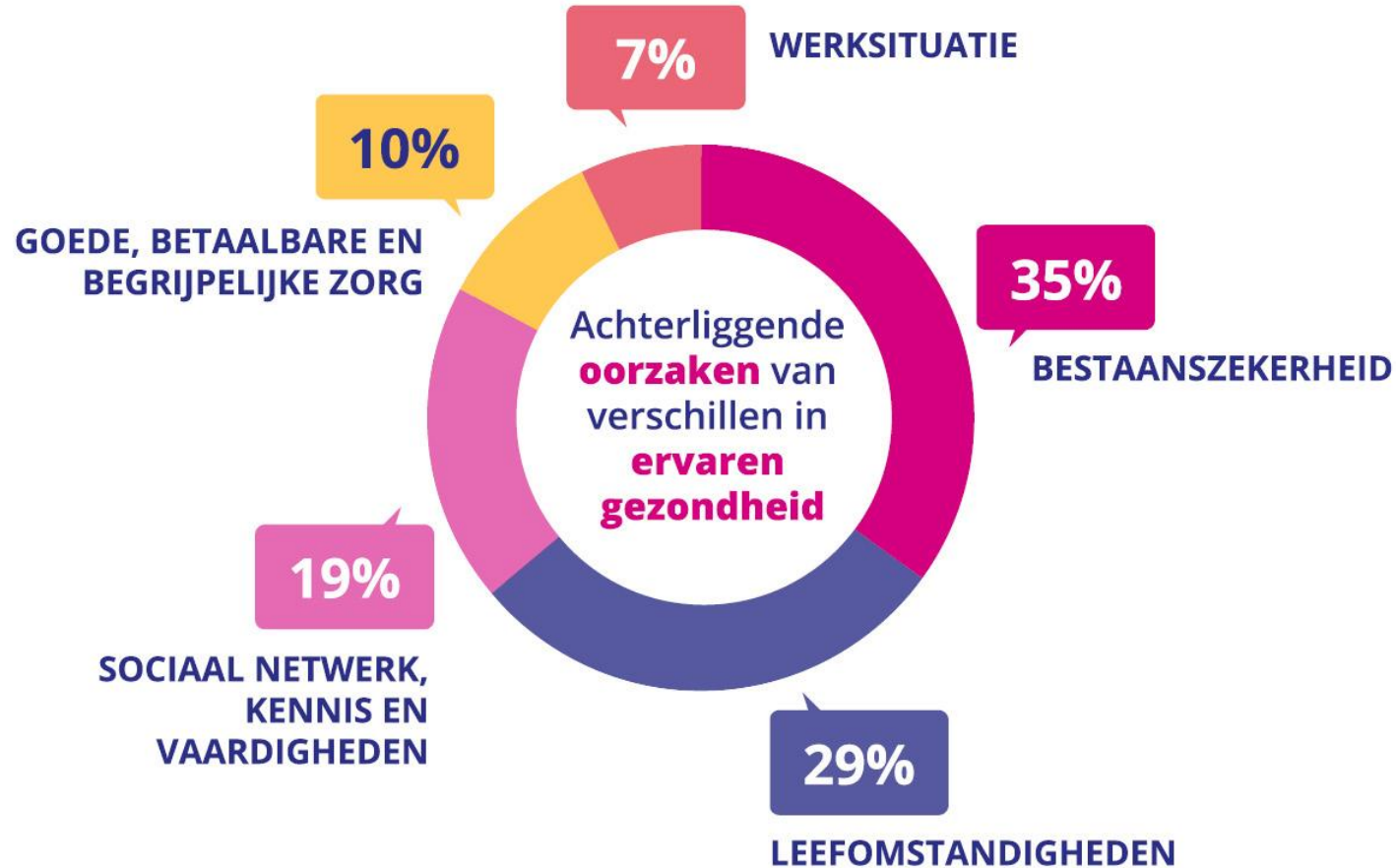
mannen met
een laag inkomen
leven ±

8,2 jaar
korter

vrouwen met een laag
inkomen
leven ±

6,7 jaar

Laagste inkomens: 2,5 x

Mensen met 20% van de laagste inkomens hebben in het eerste corona jaar 2,5 keer meer risico om te overlijden aan COVID-19 dan mensen uit de hoogste inkomens groep (CBS 2022).

Migratieachtergrond: 1,6 – 1,8 x

Het risico om te overlijden aan het virus is voor mensen met een Marokkaanse, Turkse en Surinaamse migratieachtergrond 1,6 – 1,8 keer zo groot als voor mensen zonder migratieachtergrond (CBS 2022).

Conclusie

De officiële informatie over COVID-19 en de preventieve maatregelen is voor veel mensen in onze samenleving moeilijk te begrijpen of verwarrend. Kennis is groter naarmate mensen meer maatschappelijk participeren. De pandemie leidt tot veel zorgen en stress bij mensen in laag sociale posities en bij mensen met een migratieachtergrond. De toegankelijkheid van de gezondheidszorg wordt voor deze groepen bedreigd door het ontbreken van de mogelijkheden tot fysiek contact.

Auteurs

Tessa van Loenen¹

Semiha Denktas²

Inge Merkelbach²

Maria van den Muijsenbergh^{1,3}

Affiliatie

¹Pharos, Utrecht

²Erasmus Universiteit, Rotterdam

³Radboudumc, Nijmegen

In opdracht van RIVM Corona gedragsunit (opdrachtbrief 11 mei 2020)

Datum

7 juli 2020

Oproep voor een heldere en toegankelijke informatiecampaigned over vaccinaties!

Vaccinatie moet iedereen bereiken

- De gezondheidsschade door COVID-19 is niet gelijk verdeeld: mensen met minder geld, een lagere opleiding, slechtere werk- en woonomstandigheden worden harder getroffen dan de meer welgestelden. De reguliere gezondheidszorg is door de toename van COVID-19-patiënten afgeschaald; ernstig zieke mensen kunnen hierdoor nu niet behandeld worden. Dit leidt tot uitgestelde zorg en daardoor veel meer gezondheidsschade.
  - In achterstandswijken is de kans om besmet te worden tweemaal zo hoog, en de kans om aan COVID te overlijden ook tweemaal zo hoog, terwijl de vaccinatiebereidheid vele malen lager is met een veel lagere vaccinatiegraad als logisch gevolg. Dat kan - op termijn - leiden tot een virus-reservoir van waaruit telkens herbesmettingen zullen ontstaan.
  - Ook de maatschappelijke schade door de maatregelen is enorm: mensen hebben financiële problemen, last van eenzaamheid, somberheid, angsten en andere psychische klachten. En ook die schade is gebonden aan de sociaaleconomische positie van mensen.
  - De uitweg uit de pandemie is: een groot deel van de bevolking vaccineren. Deze route is niet alleen vertraagd door de beperkte beschikbaarheid van vaccins, maar staat ook onder druk door:
    - Het stoppen van vaccineren met het AstraZeneca-vaccin vanwege een zeer klein risico op bijwerkingen en de kans om dat alleen nog in te zetten voor 60-plussers.
    - Aantoonbaar verminderde vaccinatiebereidheid met name in wijken met kwetsbare mensen.
- De steeds wisselende strategie heeft voor grote angst en twijfel bij mensen gezorgd. Mensen die toch al beperkte en vaak eenzijdige informatie uit hun omgeving ontvangen, blijken hun keuzes op die angst en twijfel te baseren. Dat is onwensbaar doordat er vooral veel aandacht is voor de zeldzame bijwerkingen, zonder op eenvoudige wijze de gevaren van de ziekte eraan te zetten.

Bij deze doen wij een oproep voor een heldere en toegankelijke publieke informatiecampaigned over vaccinaties.

Duidelijke en voor iedereen begrijpelijke informatievoorziening is de basis van een afgewogen keuze. Door een snelle en brede informatievoorziening over de kleine risico's van vaccins en de grote noodzaak tot vaccinatie komt er weer balans. Mensen uit alle lagen van de bevolking moeten de kans krijgen om op basis van juiste informatie, eventueel aangevuld met een persoonlijk gesprek een afweging te maken. Informatie vanuit de media met uitvergroting van risico's moet niet de enige bron zijn voor kwetsbare groepen. Als nieuws over de zeldzame bijwerkingen mensen kan bereiken, dan kan via dezelfde kanalen duidelijke informatie over vaccins ook diezelfde mensen ook bereiken. Zo kan ieder een weloverwogen keuze op basis afgewogen informatie maken om een vaccin wel of niet te nemen en niet op basis van twijfel en angst.

Juist nu nog grotere groepen gevaccineerd gaan worden, is een snelle en toegankelijke informatievoorziening over kansen op bijwerkingen en kansen op voorkomen van sterfte, ziekenhuisopnamen en langdurige COVID-klachten van belang. Het is belangrijk dat personen die de taal onvoldoende machtig zijn en het niet zo snel kunnen volgen bereikt worden. Zij die gebarentaal spreken worden bereikt met de persconferentie, maar zo'n formele uitleg bereikt ongeveer 35% van de bevolking helemaal niet.

Mogelijke oplossingsrichtingen vanuit het veld:

- Grootchalige publieke informatiecampaigned via landelijke en vooral ook lokale media.
- Maak gebruik van de beschikbare goed begrijpelijke informatie van Pharos in 14-talen.
- Stimuleer als overheid het gebruik van Thuisarts.nl.
- Bereik de huisartsen en specialisten in hun rol als vertrouwenspersoon en behandelaars.
- Vraag club- en buurthuizen, maatschappelijke opvang, migrantenorganisaties, kerken moskeeen, asielzoekerscentra, en bijvoorbeeld veel bezochte markten om de informatie te verspreiden en

Bünyamin Meral, huisarts

📷 Hans van Rhoon/ANP

Huisarts Shakib Sana en internist Robin Peeters gingen samen de wijken met de laagste vaccinatiegraad in, om uitleg te geven over vaccineren. Met succes, want alleen al in Rotterdam besloten duizenden mensen zich alsnog te laten inenten.

ERASMUS MC

Hoe twee Rotterdamse artsen een vaccinatiecampagne tegen desinformatie in achterstandswijken op gang kregen

Laurens Collee

15 mei 2021, 11:46 • 6 minuten leestijd

Burgemeester Ahmed Aboutaleb, internist Robin Peeters en huisarts Shakib Sana

© Rijnmond

Ziekenhuis St Jansdal

6 d • Bewerkt •

+ Volgen

Vandaag hielpen medisch specialisten van ons ziekenhuis de **GGD Flevoland** met het geven van voorlichting over corona en vaccinatie in Lelystad... meer weergeven

Maurice van den Bosch [in](#) • 1ste

CEO OLVG

2 mnd •

Sommige wijken in Amsterdam hebben een hele lage vaccinatiegraad. Daarom vandaag met **José Manshanden** en team **GGD Amsterdam**, en **OLVG**... meer weergeven

Federatievoorzitter op de markt in gesprek over wel of niet vaccineren

13 DECEMBER 2021

Afgelopen zaterdag bezocht Federatievoorzitter Peter Paul van Benthem de markt op het Visserijplein in Rotterdam. Samen met de initiatiefnemers van gezondheidskloof.nl internist Robin Peeters en huisarts Shakib Sana sprak hij met marktbezoekers over wel

Voorzitter KNMG - René Heman

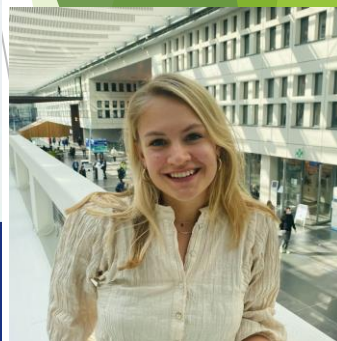

Ik twijfel over... ▾

Over de Twijfeltelefoon

TWIJFEL TELEFOON

De Twijfeltelefoon:

Een antwoord op uw vragen over de griepvrij, het coronavaccin, vroege opsporing darmkanker en het HPV vaccin dat beschermt tegen 6 soorten kanker.

Bel ons op:

 088 – 7 555 777

- Ma t/m vr Nederlands en Engels (08.30 – 13:00 uur)
- Wo Nederlands, Engels en Turks (08.30 – 13:00 uur)
- Vr Nederlands, Engels en Arabisch (08.30 – 13:00 uur)

Covid 'vaccination doubt line' receiving up to 1,000 calls a day in Netherlands

Helpline staffed by volunteers advising those still hesitant about getting jabbed against coronavirus

- [Coronavirus - latest updates](#)
- [See all our coronavirus coverage](#)

📷 The brains behind the helpline said there appeared to be more doubters than anti-vaxxers among the unvaccinated population. Photograph: Robin Utrecht/REX/Shutterstock

A “vaccination doubt line” set up by doctors in the [Netherlands](#) is receiving up to 1,000 calls a day from people who are still unsure whether or not they should get jabbed against the coronavirus.

The helpline, originally launched as a local service in November by Robin Peeters, an endocrinologist at the Erasmus medical centre in Rotterdam, and Shakib Sana, a GP, was given a national number last month and has been inundated with inquiries.

De Twijfeltelefoon helpt al jaren mensen die vragen hebben over gezondheid en welzijn. Nu komt er nog een nieuwe functie toe: het geven van advies over de darmkanker.

Twijfeltelefoon krijgt bredere opzet: 'Op dit moment doet veel desinformatie de ronde'

Na eerst specifiek informatie te hebben geven over nut en noodzaak van het vaccineren tegen corona krijgt de Twijfeltelefoon nu een bredere opzet. Het nummer kan ook worden gebeld als je meer wilt weten over darmkanker.

Cook Rijnveen 18-03-22 07:33

Klantenservice >

NET BINNEN

- 18:27 **PROGNOSE** Justice gaf
- 18:03 **PROGNOSE** Primera-eige
- 17:28 **PROGNOSE** Ministerie loka
- 16:58 Dit is het programma 'ambassadeur' in Rotterdam
- 16:36 **PROGNOSE** Oud-Ossenz

BEKIJK MEER ART

Amazing Erasmus MC

Artikelen per onderwerp

De pil

Vragen over anticonceptie? Bel de Twijfeltelefoon

De Twijfeltelefoon is vanaf 14 februari 2024, Valentijnsdag, bereikbaar voor vragen over anticonceptie. Vrouwen die...

Preventie

Twijfeltelefoon ook open voor vragen over HPV-vaccinatie

Vanaf maandag 11 april staat de lijn van de Twijfeltelefoon ook open voor vragen over HPV-vaccinatie. De Twijfeltelefoon...

Corona

Voorlichting in eigen taal moet vaccinatiegraad opstuwten

Onder Nederlanders met een migratieachtergrond blijft de vaccinatiegraad ver achter vergeleken met autochtone...

Marktvaccinaties in Rotterdam

Een voorbeeld van een campagne gestoeld op het equity-principe

[Inge Merkelbach](#),^{✉1} [Shakib Sana](#),¹ [Tessa Magnée](#),¹ [Paul Kocken](#),¹ [Robin Peeters](#),² and [Semiha Denktas](#),¹

Wanneer dergelijke samenwerkingsverbanden, waarin ook patiënten betrokken zijn, kunnen worden gefaciliteerd, blijft de intrinsieke motivatie van uitvoerend medisch personeel uiteraard onontbeerlijk voor succesvolle fijnmazige interventies. Onze ervaring is dat medische professionals ook klaarstaan om vergelijkbare preventieve uitdagingen aan te pakken, zoals het verhogen van de HPV-vaccinatiegraad, bevorderen van deelname aan bevolkingsonderzoeken en het keren van de stille epidemieën obesitas en diabetes. De COVID-19-vaccinaties op de Rotterdamse markten vormen het bewijs van de grote bereidheid tot samenwerking en creativiteit van medische professionals om volksgezondheidsproblemen aan te pakken en gelijke uitkomsten te realiseren.

> [Vaccine](#). 2023 Oct 26;41(45):6754-6760. doi: 10.1016/j.vaccine.2023.08.074. Epub 2023 Sep 25.

Identifying barriers to vaccination intention at walk-in vaccination facilities in deprived neighbourhoods: A cross-sectional survey

S Sana ¹, I Merkelbach ², T Magnée ³, J Kollmann ⁴, R P Peeters ⁵, P L Kocken ⁶, S Denktas ⁷

Affiliations + expand

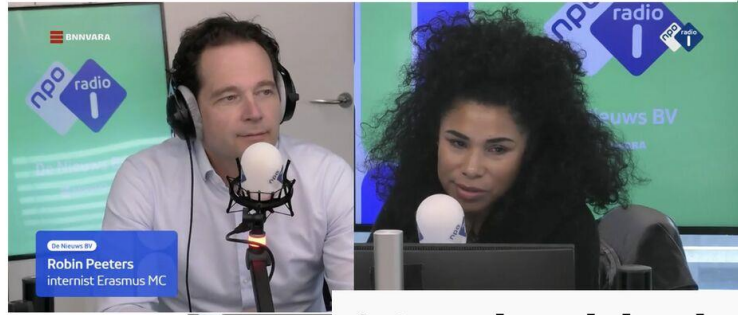
PMID: 37758568 DOI: [10.1016/j.vaccine.2023.08.074](#)

[Free article](#)

Conclusion: The accessibility of a vaccination facility, family influence and fear are relevant factors for the intention to get vaccinated against COVID-19 in people living in deprived neighbourhoods. Interventions should address these factors in order to increase vaccination uptake.

Artsen gaan op TikTok met Dokters Vandaag strijd aan tegen medische desinformatie

RIJNSMOND

Artsen bundelen krachten tegen medische desinformatie

Nieuws Sport Weer Uit in Zeeland TV Radio Contact

Zeeuwse dermatoloog
wil desinformatie tegen-
gaan met korte filmpjes
op TikTok

18 maart, 09:06 • 2 minuten leestijd

Zeeuwse dermatoloog dokter Annemie Galimont heeft zich aangesloten bij een groep artsen die actief zijn op TikTok. Ze woont in Zeeland en werkt voor het Bravis ziekenhuis. Op TikTok probeert ze toegang te geven aan desinformatie. 'Het is een groot probleem, zeker in de dermatologie', vertelt Galimont.

De Telegraaf

MC
MEDISCH CONTACT

NOS
op3

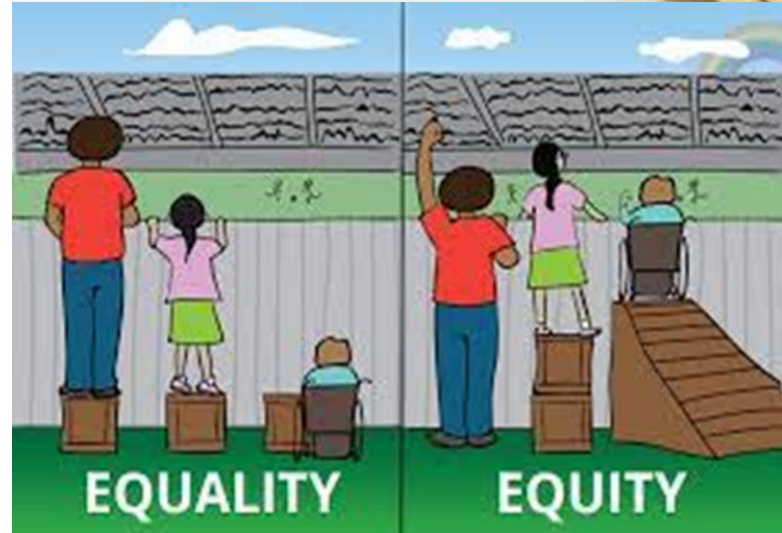
npo
FUNX

Artsen gaan de strijd aan tegen desinformatie op TikTok

Uitdagingen

- ▶ Multifactorieel: sociaal economisch status
- ▶ Meerdere vlakken:
  - ▶ wieg – huis – school – werk – sociaal domein
- ▶ **Laaggeletterdheid** en **lage gezondheidsvaardigheden**

Medische desinformatie 2024

Naar aanleiding van recente berichten over teruglopend vertrouwen in vaccinaties en de toename van berichten met (medische) desinformatie onderzocht de KNMG in samenwerking met NOS Nieuws in welke mate artsen te maken krijgen met patiënten die met onjuiste medische informatie bij hen komen. De vragenlijst is uitgezet via het KNMG Artsen Onderzoek en was daarnaast ook openbaar toegankelijk.

Medische desinformatie

85%

van de artsen geeft aan wel eens in aanraking te komen met desinformatie in de spreekkamer

Frequentie

Top 3 onderwerpen

Vaccinaties

Vitamines

Allergieën

Top 3 bronnen

Sociale media

Internet

Vrienden/familie/
kennissen

Voorop voor
dokter en zorg

Respons

Aantal aangeschreven via KNMG Artsenonderzoek 2484
Aantal voltooide vragenlijsten 681

Zorgen over toename

87%

van de artsen maakt zich zorgen over de toename van berichten met medische desinformatie op sociale media en op het internet, omdat desinformatie kan leiden tot gevaarlijke situaties en de gezondheid kan schaden

Hogere werkdruk

44%

van de artsen geeft aan dat de werkdruk toeneemt doordat het tijd kost om desinformatie te bestrijden, wantrouwen weg te nemen en tot consensus te komen over de behandeling

Vind je dat er meer gedaan moet worden om online medische desinformatie tegen te gaan?

Wie moet online desinformatie tegen gaan?

Overheid

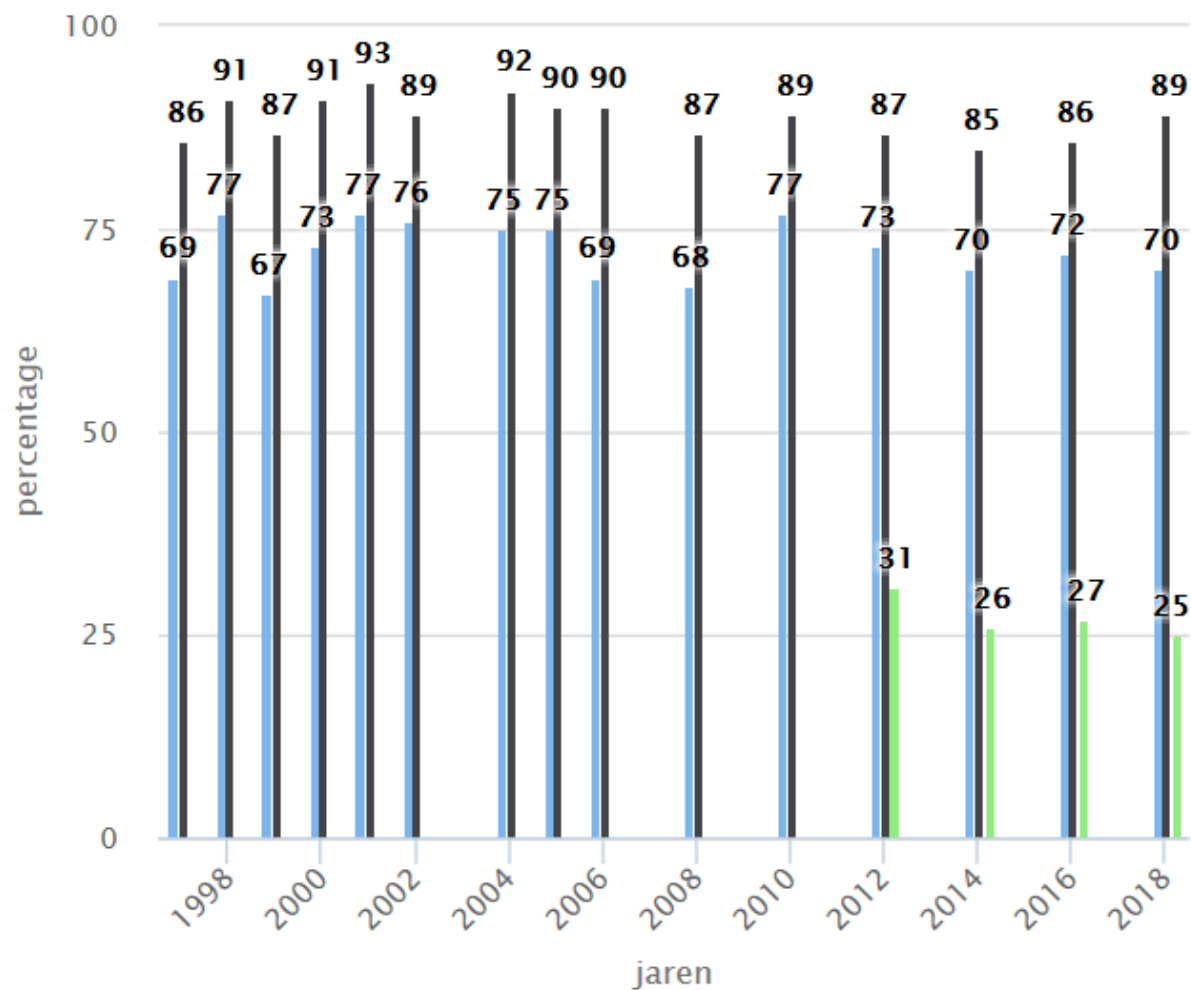
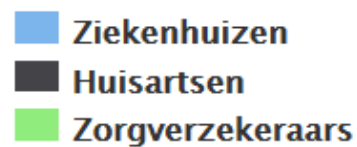
Sociale media
bedrijven

Artsen-
verenigingen

16%

van de artsen geeft aan zelf online of op sociale media actief medische desinformatie te bestrijden

Kernpunten

- ▶ Voorlichting en mythes ontkrachten
- ▶ Vaccineren op laagdrempelige locaties
- ▶ Gerichte communicatie naar specifieke gemeenschappen
- ▶ Samenwerking met instanties

Conclusies

- Zorgprofessionals hebben een enorm belangrijke rol bij publieke voorlichting
- Objectieve data zijn essentieel
- Social media zijn noodzakelijk om impact te vergroten
- Pre-bunking in plaats van de-bunking

**Dank aan alle collega's,
studenten, en andere
professionals die aan deze
projecten hebben meegewerkt
op volledig vrijwillige basis!**

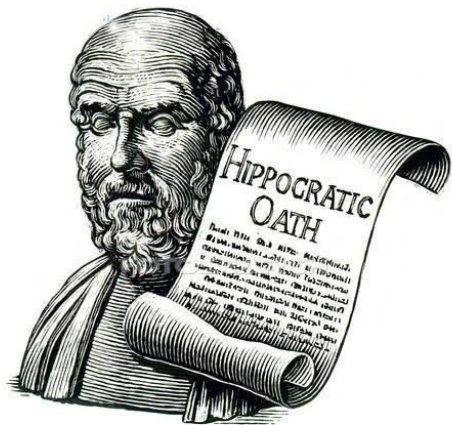
› NRC

'Ik kan mezelf wel voor mijn hoofd slaan', zegt de vrouw die als puber geen HPV-prik wilde

2 dagen geleden

TABEL 2. De nieuwe Nederlandse artseneed (2003)

Ik zweer/beloof dat ik de geneeskunst zo goed als ik kan, zal uitoefenen ten dienste van mijn medemens.

Ik zal zorgen voor zieken, gezondheid bevorderen en lijden verlichten.

Ik stel het belang van de patiënt voorop en eerbiedig zijn opvattingen.

Ik zal aan de patiënt geen schade doen. Ik luister en zal hem goed inlichten. Ik zal geheimhouden wat mij is toevertrouwd.

Ik zal de geneeskundige kennis van mijzelf en anderen bevorderen.

Ik erken de grenzen van mijn mogelijkheden. Ik zal mij open en toetsbaar opstellen, en ik ken mijn verantwoordelijkheid voor de samenleving.

Ik zal de beschikbaarheid en toegankelijkheid van de gezondheidszorg bevorderen.

Ik maak geen misbruik van mijn medische kennis, ook niet onder druk.

Ik zal zo het beroep van arts in ere houden.

Dat beloof ik.

of:

Zo waarlijk helpe mij God almachtig.